

Na ta način ohranjen krompir obdrži se prav dobro in se je gnjilobe le tedaj bati, če je krompir rasel na težkih tleh, bil moker shranjen ali pa če je uže na njivi pričel gnjiti. Krompir zadnje vrste se pa priporoča sploh kmalu prodati.

Gozdne servitute.

Na avstrijskem gozdarskem shodu, ki je bil meseca marca t. l. na Dunaji, predlagal je poslanec štajerske c. kr. kmetijske družbe dr. J. A. Heilsberg kot točko k prihodnjemu takemu shodu razgovor o gozdnih servitutah. Iz govora dr. Heilsberga posnamemo po ravnokar nam došlih tiskanih razpravah k tej zadevi to-le:

Dr. Heilsberg je po uvodnih besedah tako-le nadaljeval: Jaz hočem namreč govoriti o zadevi, ki iz gozdarstva samega izvira, to je gozdna servituta na gozd in pašo, s katero se je uže tolikrat pečala c. kr. kmetijska družba štajerska, štajerski deželni zbor in tudi državni zbor. Jaz hočem najprej od konkretnega izvajati, kako je stvar pri nas. Razmere med onimi, ki imajo kako pravico, in med onimi, ki so dolžni dati, izvrševati kako pravico, so ustvarile tako stanje, da ni koristno ne za eno, ne za drugo stranko.

Po manj važnih razpravah dr. Heilsberg nadaljuje: Kakošno je mnenje, in da to mnenje ni umetno narejeno, naj sledeče spričuje. Onemu, ki ima pravico do paše v gozdu, naredijo z različnimi naredbami porabo te pravice nemogočo. Izvršujejo različna pogozdovanja, zapirajo pota, utežavijo prehode in stavijo vsake vrste ovire, da tisto, kar se je lastniku paše privolilo, niti izvrševati ne more. Da to niso gole besede, pričajo cele prazne doline na Štajarskem, koje so kmetje morali zapustiti zaradi neznosnih razmer. Štajerski kmetovalec, ki brez živinarstva ne more obstati, je uže leta sem prisiljen, iz dežele za kruhom iti, kajti bolje se mu zdi, svoje posestvo pod nič prodati, kakor pa vse zgubiti. V nekaterih krajih Štajerske se je prebivalstvo za polovico skrčilo in uradniki sami trdijo, da v prihodnjih desetih letih bodo marsikateri kraji brez prebivalstva.

Jaz mislim, da take razmere ne morejo biti ugodne tudi onim ne, ki so s servitutom obteženi, kajti tudi med konservativne kmetje zamorejo zaiti mišljenja, ki so naravna in kakor so se uže pred kratkim pokazala.

To vprašanje se je resno obdelovalo v štajerski kmetijski družbi in deželnem zboru in vlada je bila zadovoljna, reč v pravi tir spraviti. Govorilo se je o tem, ali bi ne bilo dobro, Oger posnemati. Na Ogerskem so se zaradi tega, da so imeli v gozdu mir, pogodili uže pod 30 leti in si posestvo delili tako, da nima nobeden drug pravice v gozd hoditi kot posestnik, kmetje so za servitute odškodovali s tem, da so jim dali dele gozda v njih lastnino. To je en način, po katerem se dá reč rešiti, morda je še drug. Jaz bi pa slavni zbor prosil, da naj se izvrševalni odbor o tem posvetuje in prihodnjemu shodu primerne nasvete stavi.

Mi pa k razpravi dr. Heilsberga pristavimo: Tudi pri nas so razmere o gozdnih servitutah nesnosne postale, vsled česar živinoreja ter vsled tega blagostanje kmetovo hudo trpi, zato naj pa merodajni zastopi tudi o tem kaj ukrenejo v korist našega ubogega kmeta.

Sol kot gnojilo.

V navadnem pomenu besede sol ni gnojilo. Ona je le sredstvo, razkrojiti v gnoji nahajajoče se hranivne tvarine rastlin, da jih te laglje vsrkavajo in porablajo.

Imamo pa vendar izgledov, da so več let zaporedno trosili na travnike ali na vrte sol ter vsako leto mnogo pridelkov dobili. Ta vspeh vendar ni soli kot gnojilu pripisovati, ampak krepki zemlji, v kateri je sol razkrojila obilne hranivne tvarine rastlinam. Da se tako sčasoma zemlja izpije, to je resnično. Vendar tudi temu sol ni kriva nič, ampak gospodar, ki ne skrbi, da bi se zemlji odvzete tvarine s primerno gnojitvijo vračale.

Slabo juho moramo soliti, da je povžitna, pa redivna bolj ne bode zavolj tega, ker se je solila. Podobno moremo s soljo v zemlji, tudi slabe, še nahajajoče se tvarine rastlinam pristopne storiti, vendar bujno rast jim podaja le gnoj. Na 34 ar zadostuje 50 do 150 kilo soli. Zatorej morejo tudi manj premožni poskušnje delati s soljo ter se prepričati, splača se li ali ne. Svetujemo pa za poskušnje odbrano zemljo le do polovice s soljo potrositi, da se bolje pozna učinek; se vé, vsa zemlja mora poprej dobro pognojena in obdelana biti. Če tudi manjka časa in priložnosti, pridelke natančno preiskati, tehtati, bode uže zunanost rastlin dovolj kazala, kako je kaj sol pomagala nasproti oni polovici, kjer se nje ni nič natrosilo.

Vprašajmo se prvič, kedaj bi pravi čas bil za poskušnje s soljo? Kot odgovor nam more služiti glavno pravilo, da bode tisti čas v to svrhu najboljši, od katerega naprej lahko sklepamo, da bode sol popolnem razkrojena do tiste dobe, ko bode to delo rastlinam v korist. Ne bode torej treba soli v neposredno dotiko spravljati z rastlinami pa tudi ne preveč soli trositi, kakor nekateri delajo po svoji neprevidnosti.

Za travnike svetujemo izbrati pozno jesen ali zimo, ker na snegu se sol polagoma razkrojiva in zeló zredčena v zemljo prihaja tako, da ni lahko na škodo misliti za rastlino, ko bi se tudi neprevidno trosila sol.

Kjer imajo toliko gnojnice na razpolago, da travnike polivajo hitro po košnji, naj gnojnici soli dodejejo. To jako hasni in ob enem je treba gnojnico redko napraviti s prilivanjem vode. Sol se pa v gnojnico spravi, da bo razkrojena v njej do tiste dobe, ko se rabi za polivanje; tudi mora biti sol enakomerno razširjena po vsi gnojnici. Zatorej jo spravijo več dni poprej v gnojnično jamo ter jo z gnojnico vred večkrat premešajo. Nekateri tudi sol poprej na vodi raztopijo in zatem v gnojnico vlijejo. Pregosta gnojnica se z vodo zredči; tako je imamo več in tudi škodo zabranimo, katero naredi premočna gnojnica na travniku, kjer trave zamori; čez dolgo časa požene nova trava, ki pa ni lepa, ampak skoraj samo trdo steblovje, kakoršnega pogosto vidimo po vrtilih in blizu hiš. Živina nje ne žre, razven v sili. Take travnike kaže s soljo potrositi ali s solno vodo poškopiti, in kmalu požene lepa, mehka trava z deteljo pomešana.

Mokrim travnikom je treba poprej grabna narediti, mahovite pa obilneje s soljo natrositi, da se mah odpravi, če prav bi na prvi košnji radi tega manje se nakosilo. Mah raste, ker je dno premokro ali travnik pod senco bližnjega gozda.

Nekateri mečejo sol med pepel, apno, gips ali umetni gnoj, kar pomnoži veliko njegovo moč. Tudi se daje tako sol bolje raztrositi.

Tako nasoljeni travniki dajejo več in lepše krme in živina se jeseni po njih kaj rada pase.

Ugodna poročila dohajajo nam tudi od tistih, ki sejejo krminske rastline, trgovinske in stročne sadeže, sočivje, ter so solili ali pred ali med sejanjem ali rabili na gnojnici raztopljeno sol.

Razumeva se pa, da mora sol razkrojena biti, predno suša nastane. V Monakovem so delali poskušnje na tamošnji centralni poskuševalni štaciji. Pokazalo se je, da je graha v soljeni zemlji bilo več in lepšega; žuželke so mu manj škodovala. Sploh sočivje prospava čudovito lepo, če se s solno vodo trtne grede polivajo; ono je veliko finiše, kakor sicer, zlasti salata. Stare grede s špargeljnom, prekopavanju namenjene, so pred zimo s soljo potrosili. Spomladi so dobivali lepšega in okusnejšega špargeljna, kakor poprej, in še mnogo več. Mladim špargeljnovidim gredam se pa ne sme soliti ali vsaj jako malo. Konoplje in lan dajejo finiše predivo in sol jih varuje bolhá.

Ziminam in jarinam solijo najmanj 14 dni pred setvijo. Tako najde vsejano seme sol uže razkrojeno. Sploh daje sol rastlinam večjo krepkost zoper mraz, vročino, žuželke. Žito se lepše obraste, če ni pregosto, steblovje se razvija krepko in je slama veliko več vredna, kar je v industrijalnih krajih pomenljive važnosti. Zrno je bolj težko in daje lepšo in belejo moko.

Ni torej dvomiti, da sol, razumno rabljena, pridelke raznih gospodarskih strok znatno pomnožuje in zboljšuje, kar je velike koristi ne samo posameznim posestnikom, ampak vsemu prebivalstvu, ki se zmiraj in čedalje bolj pomnoževa.

Bodi pa še omenjeno, naj povedanega nihče krivo ne razume. Sol koristi v navedenih slučajih vendar le, če se prav in razumno rabi. Tudi ni rečeno, da bi sol mogla gnoj nadomestovati.

Skupna naročitev gnojilne soli.

Z ozirom na predstoječi članek o gnojilni soli pozivlje podpisani odbor kranjske gospodarje k skupni naročitvi take soli. V ta namen naj se oni, kateri želijo kupiti gnojno sol, oglašé pismeno ali ustno v pisarni c. kr. kmetijske družbe in naj ob enem naznanijo, koliko soli želijo. 100 kilogramov gnojne soli stane na mestu v Ebensee-u 1 gold. 34 kr., vožnja in nakladanje bode pa tem manj stala, kolikor več bode naročnikov.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe
za Kranjsko.

Vabilo

k posvetovanji o ustanovitvi mlekarske zadruga
v Ljubljani.

Z ozirom na sklep glavnega odbora c. kr. kmetijske družbe v seji dne 29. avgusta t. l. in z ozirom na dotične članke v tem listu, vabi podpisani odbor vse one gospodarje, ki se zanimajo za ustanovitev mlekarske zadruga v Ljubljani, da se vdeležé posvetovanja v ta namen, ki bode v sredo 15. t. m. dopoludne ob 10. uri v prostorih c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani v Salendrovih ulicah.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe
za Kranjsko.

Gospodarske izkušnje.

Mrčes v kurnikih.

Perutnina trpi včasih mnogo v kurnikih zavoljo raznih mrčesov, hršeljev, zakožnic in uši, katere še z bolhami pomnožene kar mrgolijo po stenah. Sveži zrak, snaga, odpravljanje poklin, primerno utrjeni sedeži za kokoši prihajajo temu v okom, pa ne zadostujejo vselej. Časih je treba ves kurnik osnažiti in potem s pepelom tako gosto pokaditi, da zamaši vsako poklino. sleherno špranjo. Zatem se po tleh natrosi peska itd. Da imajo kokoši uši in gnjide, to lahko spoznamo s prostim očesom ali s povečalnim steklom. Treba le pero z vrata izmekniti in je drobno pogledati. Kedar so kokoši posebno ušive, pomazimo jim glave in spodnje strani na krilih s salom iz kitovih jeter, nemški Leberthran. Tudi polagajo kokošim $\frac{3}{4}$ peska, pomešanega z $\frac{1}{4}$ pepela, da se morejo v njem kopati. Uši v hlevu in sploh mrčes zapazimo precej, ker na človeka leze, da začne tega srbeti, po njem laziti in pikati, ali ker kokoši zmiraj po perotih ključvajo, ali ker imajo jajca rudeče pike, ki družega niso, kakor blato od uši, ali jih vidimo tičati v poklinah in špranjah, kjer so podobne sivim otrobom. Mrčesi so navadno siti kurje krvi, ki iz njih prasne, ako jih stisnemo. Tudi zunanje špranje na kurniku je treba s pepelom zamašiti, štange pa, na katerih kure sedijo, večkrat pomazati s tabakovim sokom ali salom od kitovih jeter.

Razglas

kranjskim ovčarjem.

C. kr. kranjska kmetijska družba bode iz letošnje državne subvencije za zboljšanje ovčarstva nakupila nekoliko ovnov in ovác ukviškega plemena ter jih brezplačno dala takim gospodarjem, ki dokažejo v svoji prošnji, potrjeni od županstva in od cerkvenega urada, da

- a) uže več let precejšnje število ovác redijo;
- b) da je njih kraj za ovčarstvo posebno ugoden, in
- c) da jih je volja, dobljenega ovna najmanj 3 leta za pleme držati, in kolikor umno ovčarstvo dopušča, tudi svojim sosedom za pleme prepuščati.

Prošnje, potrjene po predsedniku dotične kmetijske podružnice, je zadnji čas do 1. oktobra t. l. pri podpisani družbi vložiti.

C. kr. kmetijska družba kranjska
v Ljubljani 1. septembra 1886.

Gustav grof Thurn,
predsednik.

Gustav Pirc,
tajnik.

Prodaja zimske pšenice in rži za seme.

Pri oskrbniku poskuševalnega vrta c. kr. kmetijske družbe na spodnjih Poljanah v Ljubljani dobiti je seme

amerikanske pšenice hektoliter po 8 gold. in
zborovske rži hektoliter po 6 gold.

Seme je izkušeno ter za izvrstno spoznano in natančno očisteno in izbrano.